

DE VLEDDERHOF TE VLEDDER

bouwhistorische opname en waardestelling

Vlaardingerbroek & Wevers

huis ten putten

VLAARDINGERBROEK
&
WEVERS

OUDE GRACHT 187G
3511 NE UTRECHT

TEL 030 - 234 1163
FAX 030 - 231 7542

Vlaardingerbroek & Wevers is een bureau van architecten en bouwhistorici. Het bureau specialiseert zich in restauraties met een hoge toegevoegde waarde, bouwhistorische opnamen, ontwerpen voor nieuwbouw in kwetsbare (stedenbouwkundige) situaties en haalbaarheidsstudies voor monumenten. Dit interdisciplinair karakter stelt ons in staat de verschillende aspecten van het omgaan met monumenten te bezien en aan elkaar te relateren. Op deze wijze kunnen wij de opdrachtgever de benodigde gegevens verschaffen om tot een zorgvuldige afweging van belangen te komen.

© NIETS UIT DEZE UITGAVE MAG WORDEN VERMENIGVULDIGD ZONDER (SCHRIFTELIJKE) GOEDKEURING VAN DE AUTEURS OF DE OPDRACHTGEVER

INHOUD

Woord Vooraf	2	Eigenaren van de Vledderhof	15
Beschrijving van het pand	3	Kadastraal onderzoek	16
Bouwgeschiedenis van het pand	8	Bouw- en Woningtoezicht	17
Waardering van het pand	11	Terminologie houtconstructies	18
Aanbevelingen voor nader onderzoek	12	Afbeeldingen	19
Aanbevelingen voor de restauratie	13	Plattegronden met bouwfasering	68
Concepttekst redengevende omschrijving	14	Plattegronden met waardering	70

WOORD VOORAF

Kortgeleden ging de boerderij Vledderhof 3 in Vledder over in andere handen. De nieuwe eigenaars, de architecten C. en S. Kalfsbeek, hebben het voornemen de boerderij te restaureren en te verbouwen. Zij zijn tevens van plan het pand wettelijk te laten beschermen en wensen het voor te dragen als Rijksmonument bij de Rijksdienst voor de Monumentenzorg te Zeist.

De boerderij, die ook wel bekend staat als de Vledderhof, vormt het middelpunt van een groot landgoed en heeft een opvallend groot woongedeelte. Deze eigenschappen voedden de gedachte dat het hier om een belangrijk gebouw met een interessante geschiedenis moet gaan. In het licht hiervan en met het oog op de komende werkzaamheden hebben de nieuwe eigenaars Vlaardingerbroek & Wevers opdracht gegeven tot het maken van de onderhavige bouwhistorische opname en waardestelling. De opname werd uitgevoerd door Vlaardingerbroek & Wevers op 16 en 28 juli 1998. Hierbij werden bouwsporen en speciale gebouw- en interieuronderdelen zoveel mogelijk fotografisch gedocumenteerd worden. Door de opdrachtgever werden gegevens uit het kadaster welwillend ter beschikking gesteld. Het archief van Bouw- en woningtoezicht werd op 28 juli door Vlaardingerbroek & Wevers geraadpleegd. Telefonisch werd informatie ingewonnen bij de SHBO te Arnhem, maar dit leverde geen gegevens op.

Als uitvloeisel van het bouwhistorisch onderzoek zijn tekeningen met de monumentwaarden van de diverse onderdelen van het pand opgenomen. Het doel hiervan is een zo objectief mogelijk advies te kunnen leveren, die architect en opdrachtgever kunnen ondersteunen bij het vaststellen van het definitieve (restauratie)plan voor het gebouw. Daarnaast zijn als bijlage in het rapport enkele aanbevelingen voor nader onderzoek opgenomen en een proeve voor een 'concepttekst redengevende omschrijving'.

Dankzij de meer dan prettige medewerking van de eigenaar, de heer en mevrouw Kalfsbeek, en de medewerking van heer Lubberink van de gemeente Westerveld, de heer Merks van het Kadaster in Drenthe en de heer Ennink van het Rijksarchief in Drenthe verliep de opname voorspoedig.

Wij hopen dat deze studie mag bijdragen tot een zorgvuldige afweging met betrekking tot het bouwplan voor de Vledderhof en tot een eventuele aanwijzing als rijksmonument.

Utrecht, 30 juli 1998

Ir. Hans Vlaardingerbroek & Ir. Leo Wevers

BESCHRIJVING VAN HET PAND

Inleiding

Het centrum van het agrarisch complex De Vledderhof (Vledderhof 3) wordt gevormd door een grote boerderij met een naar verhouding zeer fors woongedeelte. Het bedrijfsgedeelte bezit een niet geheel symmetrische opbouw: de gebintconstructie is uit de middenas geplaatst, zodat aan de oostzijde een bredere zijbeuk is ontstaan die als deel gebruikt wordt. Dit type wordt daarom ook wel zijlansdeeltype genoemd. In de oostgevel bevinden zich dan ook deeldeuren. Anders dan gewoon bij het Drentse (hallenhuys)type met zijbaander zijn deze deeldeuren vlak in de gevel opgenomen. In de noordgevel zijn aan de oostzijde baanderdeuren geplaatst, die in hun huidige vorm uit 1904 dateren, toen de boerderij aan deze zijde werd uitgebreid. De bijgebouwen vallen buiten deze bouwhistorische opname, maar zijn bouwhistorisch ook van weinig belang: slechts het bakhuisje zal in het afbeeldingendeel aan bod komen.

Het exterieur

De boerderij is ongeveer noord-zuid (NNO-ZZW) georiënteerd en bestaat van noord naar zuid uit een bedrijfsgedeelte en een woongedeelte die in elkaar overgaan. De totale lengte van de boerderij is meer dan 45 meter, de breedte verloopt getrapt van breed naar smal, zoals bij Drentse boerderijen gebruikelijk is en bedraagt bij het bedrijfsgedeelte bijna 15 meter, bij het woongedeelte 9,5 meter. Het woongedeelte bestaat ook uit twee delen: het witgepleisterde 'landhuis' van twee bouwlagen met kap (afmetingen 9,5 bij 14,5 meter) en een anderhalve laag hoog gedeelte (het 'middelste woongedeelte') dat in het bedrijfsgedeelte is uitgebouwd (afmetingen 9,5 bij 5,5).

Het voorste woongedeelte, het 'landhuis' (afb. 16-21, 29, 31-32)

Het 'landhuis' bestaat uit twee onderdelen - het huis zelf en een uitbouw aan de westzijde - die beide twee bouwlagen met een (halve) schildkap met een vrij recente dekking van rode verbeterde Hollandse dakpannen bezitten. Beide zijn opgetrokken uit baksteen en daarna gepleisterd met een zeer harde, witafgewerkte cementpleister. Deze pleisterlaag zal aangebracht zijn tijdens de bouw van de westaanbouw in 1962. De toegang bevindt zich in het midden van de zes raamtraveeën brede oostgevel. Een eenvoudige toegangsdeur, die in haar huidige vorm van recente datum is, wordt omlijst door eenvoudig houten lijstwerk. Slechts de gietijzeren levensboom in het bovenlicht lijkt ouder, en kan uit 1868 dateren. Aan beide zijden van de entree deur zijn twee houten zesruits schuifvensters geplaatst. Deze bezitten eenvoudige opgeklampte luiken die, gezien het materiaal en het beperkte aantal kleurafwerkingen, naar alle waarschijnlijkheid in de jaren '60 of later vernieuwd zijn. Aansluitend, aan de noordzijde, is een tweede ingang in de gevel geplaatst. Deze wordt voorafgegaan door een portaaltje. Bij de opname is de constructie vrijgelegd: het bleek een in het werk gestorte betonbalk te betreffen die oorspronkelijk zandgeel was afgewerkt. Deze gele afwerking kan een rest van de oorspronkelijke gestucte gevelafwerking representeren. Op de verdieping heeft de oostgevel vier vensterassen. Deze zijn voorzien van stalen vensters. Onder zijn stolp-ramen aangebracht, boven een uitzetraam. De gevel wordt beëindigd met een eenvoudige houten lijst op klossen. De opname heeft aan het licht gebracht dat zich achter de pleisterlagen metselwerk uit twee perioden bevindt. Tot ca. 4,40 meter boven het maaiveld is een orangerode steen gebruikt (tienlagenmaat 51,5 cm; 22x11x4,3 cm) die gezien het voegwerk waarschijnlijk gepleisterd is geweest. Daarboven is een iets sterker oranje

gekleurde steen gebruikt (tienlagenmaat 53 cm). Deze is ook van begin af aan bedoeld geweest om te worden gepleisterd. In deze zelfde steen is het hoger opgaande deel van de noordwand van het 'landhuis' gemetseld.

De zuid- of voorgevel van het 'landhuis' heeft een regelmatigere vorm. De twee deuren en zes vensters zijn op regelmatige afstand in de gevel geplaatst. Bij de opname bleek dan ook dat de gehele gevel in een vrij harde strengperssteen nieuw opgetrokken werd tijdens de werkzaamheden van 1962.

De westgevel onderscheidt zich van de oostgevel door een aanbouw die in 1962 tot stand kwam. In dezelfde tijd werd de gevelindeling van de bestaande westgevel eveneens gewijzigd doordat ter plekke van één hoog achtruitsvenster twee zesruitsvensters werden aangebracht. Het metselwerk werd daarbij sterk verstoord. Een tweetal vensters werd verwijderd. De aanbouw heeft kleine vensters op de begane grond t.b.v. het achterliggend sanitair en grote vensters - een zesruitsvenster en een drielichtvenster - op de verdieping. De afwerking en de gootdetailering aan zowel de westgevel als de aanbouw zijn gelijk aan de zuid- en oostgevel.

Het middelste woongedeelte (afb. 22, 29-30)

Het middelste woongedeelte vormt de overgang tussen het 'landhuis' en het bedrijfsgedeelte. Het is samen met dit bedrijfsgedeelte onder één groot rieten dak gebracht. Door de reeds gesignaleerde versmalling van de bouwmassa zijn de muren van schoonmetselwerk hoger dan die van het bedrijfsgedeelte.

Zowel de west- als de oostgevel tonen de sporen van wijzigingen. De oostgevel heeft thans twee houten zesruits schuifvensters. De penanten bezitten echter vrij recent metselwerk, terwijl boven de middenpenant een dichtgezette gevelopening te onderscheiden is. Op een rond 1945 gemaakte luchtfoto is te zien dat zich hier oorspronkelijk één hoog (achtruits) schuifvenster bevond. Dit zal zich op de plaats van het dichtgezette veld en het middenpenant hebben bevonden. Een gedeelte van de westgevel dat

oorspronkelijk bij het bedrijfsgedeelte behoorde, maar in de jaren '70 of later bij het middelste woongedeelte werd getrokken, werd door de eigenaar-landbouwer A. Duiven in 1973 opnieuw opgetrokken. De indeling van deuren en vensters dateert uit diezelfde tijd.

Het bedrijfsgedeelte (afb. 23-28)

De gevels van het bedrijfsgedeelte zijn eenvoudig vormgegeven. De westgevel, die achter dichte begroeiing schuilgaat, heeft verzorgd metselwerk in kruisverband en is voorzien van vier (vroeger in ieder geval vijf) gietijzeren zesruits tuimelramen. Al deze ramen tonen een vernieuwde aansluiting met het omliggende metselwerk. Gezien de vrij regelmatige verstoring van het metselwerk tussen de ramen in kan vermoed worden dat zich oorspronkelijk tussen elk van deze raampjes een mestdeur bevond (afb. 20). In de beide uiteinden van deze westgevel is het metselwerk over grotere gedeelten vernieuwd. Op de noordelijke hoek is in 1987 de laatste mestdeur verdwenen (afb. 9). Er is een aantal staafankers aanwezig vlak onder de dakrand.

Het jaar 1987 gaf ook de vernieuwing van de gehele achtergevel te zien. Het vrij grove met cementspecie uitgevoerde metselwerk steekt licht af bij het overige werk van de boerderij en werd uitgevoerd door A. Duiven. De achtergevel werd bij de herbouw ook qua indeling gewijzigd: de drie gietijzeren raampjes werden herplaatst, maar slechts twee van de vier mestdeuren kwamen terug. De exentrische plaats van de baanderdeuren werd gehandhaafd.

De oostgevel van het bedrijfsgedeelte heeft lichte wijzigingen ondergaan, maar lijkt nog vrijwel geheel uit 1868 te dateren. De vierruits gietijzeren stalramen en de deeldeuren behoren tot de oorspronkelijke opzet. De twee grotere gietijzeren ramen zijn een latere wijziging: het negenruitsvenster is ter plaatse van een deur gekomen, terwijl de deur en het zesruits raam de plaats van een vierruits raam ingenomen hebben.

Constructie

Bij de beschrijving van de constructies van de boerderij is gebruik gemaakt van de terminologie van de onderdelen zoals beschreven op pagina 18.

Gebintconstructie (afb. 56-65)

Het bedrijfsgedeelte wordt geheel bepaald door een indrukwekkende gebintconstructie. Deze constructie bestaat uit (oorspronkelijk) negen hoge gebinten op gemetselde poeren waarvan de meest zuidelijke boven het middelste woongedeelte slechts rudimentair aanwezig is en het daarop aansluitende gebint de ankerbalk en een gedeelte van de stijlen mist.

Het meest noordelijke spant is van een afwijkend type en dateert van 1904. De hart-op-hartafstand van de gebinten is ca. 3 m; de hart-op-hartafstand tussen het meest noordelijke spant en het volgende spant meet 4,2 cm.

De constructie is uitgevoerd in naaldhout van een vrij onregelmatige doorsnede - veelal gedeeltelijk gekantrecht rondhout. De oorspronkelijke gebinten bezaten twee dwarsverbindingen, te weten een ankerbalk en een hoger gelegen dekbalk. Thans zijn de gebinten om en om beroofd van hun ankerbalk. De stijlen hebben een doorsnede van 23 cm, de ankerbalken, die als enige een vrij regelmatige doorsnede hebben, meten 25 x 33 cm. De verbinding tussen de gebintstijl en de ankerbalk wordt gevormd door een gebintbalkschoor van ca. 17 cm in doorsnede, terwijl op de ankerbalk balklagen zijn geplaatst (Ø ca. 13 cm) ten behoeve van de hooiopslag. Doordat de ankerbalken om en om ontbreken, is deze lichte balklaag voor de overspanning van 6 m sterk ondergedimensioneerd.

De stijlen dragen een dekbalk (in de breedterichting van de boerderij) van ca. 20 cm in doorsnede en een gebintplaat (in de lengterichting van de boerderij) van ca. 17 cm. Deze gebintplaat wordt vanuit de gebintstijl ondersteund door gebintplaatschoren van Ø 14, die middels een gespijkerde enkelzijdige zwaluwstaartverbinding aan de stijl is verbonden. De dek-

balkschoor bezit dezelfde afmeting. Aan de oostzijde zijn op de gebintplaat en tegen de gebintstijl uitkraagschoren van 14 resp. 10 cm in doorsnede geplaatst als ondersteuning voor dunne rondhouten gordingen (Ø 10 cm) die de sporen (Ø 10 cm, hoh 50 cm) dragen. Deze uitkraagschoren bevinden zich slechts aan de oostzijde vanwege de in de inleiding vermelde asymmetrie van het bedrijfsgedeelte. De sporen dragen een rieten dakbedekking.

Het meest noordelijk spant heeft een iets afwijkende vorm met de volgende afmetingen: de stijl meet ca. 20 cm in doorsnede, de 'ankerbalk', die door twee extra stijlen wordt ondersteund, ca. 11 cm., de dekbalk ca. 25 cm in doorsnede, de dekplaat- en gebintplaatschoor meten ca. 17 cm in doorsnede.

Op de gebintconstructie zijn telmerken aangetroffen, die op de afbeeldingen 77 en 78 zijn aangegeven.

Kapconstructie (afb. 49-50)

De constructie boven het middelste woongedeelte maakt, zoals gezegd, gedeeltelijk gebruik van de constructie van het bedrijfsgedeelte. Op de eerste verdieping is de kapconstructie achter latere aftimmeringen verdwenen. Het (halve) schilddak van het 'landhuis' - het voorste woongedeelte - is gedekt met rode, verbeterde Hollandse pannen. Het wordt gedragen door een vurenhouten kapconstructie die dateert uit de twintigste eeuw, vermoedelijk uit de jaren '60. Deze constructie kent de rationele vormen van een verbeterd Hollands spant (hoh 227 cm).

De spantbenen, kreupele stijlen en muurplaten meten 7 x 20 cm, de twee trekplaten 3 x 20 cm, de makelaar 7 x 17,5 cm en de hoekkepers en de gordingen, die door middel van klossen ondersteund zijn, 7 x 15 cm. Het kapje van de westuitbouw heeft soortgelijke vormen en afmetingen. Ook deze kap heeft de vorm van een half schilddak, waarvan het vurenhouten dakbeschot rode, verbeterde Hollandse pannen draagt.

Interieur

Bij de beschrijving van de ruimten is gebruik gemaakt van een ruimtenumering die op de plattegronden achterin dit rapport (afbeeldingen 79, 80) zijn opgenomen.

Het woongedeelte, inleiding

Bij de bouwfase van 1868 (zie hieronder) wordt een reconstructie gegeven van de hypothetische plattegrondopbouw van het woongedeelte. De huidige indeling is tot stand gekomen tijdens de bewoning van de laatste eigenaar, de heer A. Duiven. Er is sprake van twee dooreengevlochten woningen die ieder hun eigen keuken (ruimte 0.12 resp. 1.7) en hun eigen badkamer (ruimte 0.15 resp. 1.10) hebben. De eerstbekende plattegrond van het (zuidelijke) woongedeelte uit 1962 laat een iets andere, maar vergelijkbare situatie zien.

In het interieur zijn vrijwel geen oude elementen meer aanwezig. De aanwijsbare sporen betreffen een aantal deuren, de vloertegels in de gang, enige balklagen en beide keldertjes. Voor het overige zijn het vooral interieurelementen uit de jaren '60 tot '80 die het interieur bepalen.

Het voorste woongedeelte, het 'landhuis' (ruimten 0.1-0.11 en 1.1-1.10, afb. 33-47, 49-50)

Zoals in de inleiding is gezegd, is de inrichting van de ruimten in het 'landhuis' zeer eenvoudig. De qua afmetingen fraaiste ruimte (0.1) wordt bepaald door een vurenhouten vloer, beklampte en vlakgepleisterde wanden waarin stalen en - vernieuwde - houten vensters zijn aangebracht met eenvoudige koplatten en een plafond van witgeschilderde zachtboardplaten. Opvallend zijn slechts de eikenhouten deur waarvan de briefpanelen vulling uit het eind van de negentiende eeuw zu kunnen dateren. Opvallend, maar niet zozeer door haar schoonheid, is de haard. Deze is opge-

trokken uit schoon metselwerk en donker gebeitst hout ('bruine stijl').

De ernaast gelegen gang heeft een vergelijkbare afwerking. Slechts de vloer met forse Ölandtegels is uitzonderlijk en dateert vermoedelijk uit de negentiende eeuw. Aan het eind van de gang, op de overgang naar de westaanbouw, is de trap geplaatst. De uitermate eenvoudige vormen moeten waarschijnlijk rond 1900 geplaatst worden.

De inrichting van de overige ruimten van het 'landhuis' zijn vrijwel even eenvoudig: gestucte wanden, grenenhouten vloeren, houten plafondafwerkingen, koplatten uit de jaren '50 of later en wellicht oudere paneeldeuren. Zo kan de deur naar de badkamer - die zelf uit de jaren '60 zal dateren - gezien het aantal kleurlagen uit 1868 kunnen dateren. De overige paneeldeuren op de verdieping lijken vanwege hun strakkere uitvoering van later datum te zijn, en kunnen naar het oudere model zijn nagemaakt. De balklagen boven de ruimten 1.1 en 1.2 bezitten eenvoudige afschuiningen (velingkanten) en nauwelijks afwerkklagen. Gezien de relatieve bouwfasering moeten ze niettemin uit de jaren '30 of rond 1900 dateren. Curieus is de afwerking in de ruimten 1.4 en 1.5: hier is met eenvoudige middelen een wat luxere aankleding verkregen, samenhangend met het gebruik als werk-kamer(?) en bibliotheek. Voor het overige wordt naar het afbeeldingendeel verwezen.

Het middelste woongedeelte (afb. 48, 51-54)

Dit woongedeelte wordt voornamelijk bepaald door verbouwing uit de jaren '30, jaren '60 en jaren '70/'80. De schouwen in ruimten 0.9 en 0.8 en de ladderdeuren (Bruijzeeldeuren) moeten uit de eerste twee verbouwperiodes dateren, de hardboardplafonds, steenstrips, schoonmetselwerkwanden en tegelvloeren, samen met de keuken in bruine stijl (ruimte 0.12) staan voor de verbouwing uit de jaren '70 en/of '80. De kelder onder de keuken (ruimte 0.13) heeft een recente renovatie ondergaan, gezien de nieuwe cementpleisterafwerking en het betonnen plafond, tevens vloer van de kelder. De felrode steen die onder de pleisterlaag aanwezig is, is een aan-

wijzing voor een grotere ouderdom, vermoedelijk tweede helft van de negentiende eeuw. De ruimten op de verdieping hebben geen opmerkelijke kenmerken: met eenvoudige plaatmaterialen zijn kamertjes afgescheiden. Zie verder ook het afbeeldingendeel.

Het kleurgebruik

Naar het kleurgebruik in de Vledderhof is enig onderzoek gedaan. Het gebrek aan historische afwerkingen laat al te uitgesproken stellingen niet toe. De gegevens zijn verkregen door indicatief kleuronderzoek aan drie deuren en aan twee typen balklagen met elkaar te vergelijken. De drie deuren worden aangetroffen tussen ruimte 0.2 en 0.3, ruimte 0.10 en 0.11 en 1.6 en 1.10.

De eerstgenoemde deur laat het grootste aantal kleuren zien, te weten 8. Ze is geplaatst als doorgang naar de westaanbouw uit 1962, maar het is duidelijk dat het een hergebruikte deur betreft. Tussen haakjes is de hypothetische datering aangegeven.

Deur tussen ruimte 0.2 en 0.3

1. wit, grondering	(1868)
2. zanderig oker, eerste afwerklaag	(1868)
3. idem, maar donkerder	(tussen 1868 en 1904)
4. hardsteengrijs	(1904)
5. lichtgrijs	(1932)
6. idem	(1962)
7. frisse zandsteenkleur, lichter dan 2.	(1972/9)
8. huidig midden (dennen)groen	(1990)

Deur tussen ruimte 1.6 en 1.10

1. citroengeel (1 of 2 lagen)	(1868)
2. blauwig lichtgrijs, grondering?	(tussen 1868 en 1904)
3. dun mintgroen, streperig qua textuur	

en intensiteit	(1904)
4. middengrijs	(1932)
5. staalblauwgrijs	(1962)
6. dikke crèmewitte laag	(1972/9)
7. huidig groen, iets blauwig	(1990)

De deur tussen 0.10 en 0.11 laat boven een donkere oliekleur slechts drie lagen gebroken wit/beige zien. Op de balklagen is slechts een klein aantal kleuren aangetroffen, waarbij de verschillende detailleringen geen noemenswaardig onderscheid in kleurgebruik te zien geven: overal zijn vrij lichte kleuren grijs verwerkt.

Concluderend moet gesteld worden dat er te weinig gegevens aanwezig zijn om een goed beeld te kunnen vormen van het kleurgebruik van de Vledderhof in de periode voor de jaren '60. Wel kan gesteld worden dat hier kleuren zijn gebruikt die men kan verwachten: okers en zand(steen)tinten, licht- en donkergrijs en af en toe een vrij lichte groen zijn kleuren die in de Vledderhof zijn gebruikt.

Het bedrijfsgedeelte (ruimten 0.18, 0.19, 1.14)

Het interieur van het bedrijfsgedeelte is bij de gebintconstructie grotendeels aan bod gekomen. Hier kan volstaan worden met een indicatie van het gebruik. Gelijkvloers wordt de oostzijde gebruikt als deel (zijlansdeel-type). Hier is de ruimte voor het lossen van opgetaste wagens. Tegen het woongedeelte is een kleine ruimte afgescheiden. Opvallend zijn hier de twee opgeklampte deuren. Het vloertje dat op de ankerbalken is aangebracht, wordt gebruikt voor de opslag van hooi. De ruimte wordt slechts gedeeltelijk gebruikt. De grote ruimte boven de in het bedrijfsgedeelte uitgebouwde ruimten bestemd voor bewoning is ongebruikt. Onder de hooiopslag zijn zowel in de middenbeuk als de westelijke zijbeuk vrij ruime stallen afgescheiden. Hier worden koeien en kalveren gehouden (koestallen en mesthok).

BOUWGESCHIEDENIS VAN HET PAND

Fase 1834

In 1834 wordt door de erven E.S. van Roijen een huis met erf gebouwd (kadastrale legger). In 1832, bij het maken van de kadastrale minuut was nog geen sprake van een (regelmatige) verkaveling. Er stond voordien geen bebouwing. Volgens de kadastrale kaarten had deze boerderij niet exact dezelfde ligging als de huidige boerderij, maar de gevonden bouwsporen (afb. 71-73) rechtvaardigen de conclusie dat zich in de huidige bouwmasa wel muurwerk bevindt dat uit 1834 dateert en blijkbaar is hergebruikt.

Fase 1868

In 1868 werd de huidige boerderij, het bedrijfsgedeelte met het woongedeelte, gebouwd. De hoofdmasa van de huidige boerderij is in deze fase tot stand gekomen, zij het dat het bedrijfsgedeelte in 1904 werd uitgebreid. Thans resten van het woongedeelte de oorspronkelijke metselwerk-wanden van de buitengevel onder een latere pleisterlaag. De gevelwanden van ruimte 0.12 en 0.14 dateren ondanks latere verbouwingen in oorsprong ook van deze bouwfase. Naar alle waarschijnlijkheid zijn ook de binnenwanden bij de gang (ruimte 0.2), tussen de ruimten 0.8 en 0.9 en de bouwmuur tussen ruimte 0.10 en 0.12, resp. 0.8 en 0.14 overblijfselen van de oorspronkelijke opzet. Ook de kelder onder ruimte 0.12, waarboven zich vermoedelijk een opkamer bevond, zal origineel zijn.

Het grootste deel van de constructie en de oostwand van het bedrijfsgedeelte zijn het resultaat van de bouw van 1868. De doorlopende rieten kap staat in de traditie van de Drentse boerderij en is derhalve 'historisch verantwoord' te noemen. De bijgebouwen die in dezelfde tijd werden gebouwd zijn reeds in de volgende fase vervangen.

Hypothetische reconstructie van de situatie van 1868

Als de sporen uit het bouwhistorische geïnterpreteerd worden en gelegd worden naast het Van Benthemhuis in Havelte, dan kan men tot de volgende hypothetische reconstructie komen.

De boerderij had qua plattegrond ongeveer dezelfde vorm als thans, behalve dat het bedrijfsgedeelte in 1904 aan de westzijde met een strook van anderhalve meter en aan de noordzijde met ca. 6 meter werd uitgebreid. In dit bedrijfsgedeelte zal sprake geweest zijn van veehouderij en opslag van granen en dergelijke.

Het gedeelte dat thans het middelste woongedeelte vormt, zal geen functie van bewoning hebben gehad. Wel bevond zich hier de kelder voor kaasbereiding (ruimte 0.03 onder 0.12) en kan zich hierboven een opkamer hebben bevonden. De gangbare ingang tot zowel het woon- als het bedrijfsgedeelte kan ter plaatse van ruimte 0.14 hebben gelegen.

Ruimte 0.9 en 0.8 zullen plaats hebben geboden aan de keuken en de dagelijkse kamer. Gescheiden door de mooie gang, waarvan de deur slechts voor bepaalde gelegenheden werd gebruikt, werden twee voorkamers bereikt (thans één grote ruimte 0.1). In de wand tussen deze beide ruimten zullen twee schouw-tjes opgenomen zijn geweest. De verdieping van de boerderij zal vermoedelijk niet met een trap te bereiken zijn geweest. De huidige trap zal wel sinds de tijd dat er een trap aanwezig is geweest zich op de huidige plaats hebben bevonden.

Het woongedeelte zal in deze tijd gevels van ongeveer 4,40 meter hoog gehad hebben. De zuidgevel kan een hoge tuitvorm of een wolfseind gehad hebben. Een hoge tuitgevel wordt bijvoorbeeld aangetroffen bij het Van Benthemhuis te Havelte. Gezien andere voorbeelden van boerderijbouw uit het midden van de negentiende eeuw lijkt een voorgevelopbouw

met één of anderhalve bouwlaag en wolfseind echter meer voor de hand te liggen. Dergelijke vormen worden bijvoorbeeld aangetroffen bij de boerderij aan Dorpsstraat 19 in Vledder of de boerderij Oosterweidenweg 4 in Havelte. Het is niet geheel duidelijk of de dakpannen die op de luchtfoto van rond 1945 te onderscheiden zijn, van de eerste bouw dagtekenen of pas later in 1904 zijn aangebracht. Het woongedeelte kan ook met riet gedekt zijn geweest.

Fase 1904

Kadastraal is bekend dat de boerderij in dit jaar werd uitgebreid. De westgevel (linkerzijgevel) en de noordgevel werden afgebroken en iets verderop opnieuw opgebouwd. Doel van deze verbouwing was het vergroten van het bedrijfsgedeelte. Een gedeelte van de muren is sindsdien opnieuw gewijzigd: slechts het verschil in de tienlagenmaat van het metselwerk van de oostelijke (59,5 cm) respectievelijk westelijke boerderijgevel (61 cm) onderstreept de verschillende bouwfasen.

Naar alle waarschijnlijkheid is toen ook het voorste woongedeelte verhoogd. De lichtrode kwaliteit baksteen (afb. 68), het voorkomen van de oude dakbedekking op de luchtfoto van 1945 en de sporen op de vloer van de zolderverdieping (afb. 50) ondersteunen deze gedachte. Vanaf deze tijd kan vanwege de grootte en vorm van het woongedeelte gesproken worden van het 'landhuis' of het 'buitenhuis'.

Rond deze tijd zullen zeker ook werkzaamheden in het interieur zijn uitgevoerd. Kleuronderzoek doet in ieder geval een schilderbeurt vermoeden. Toch zijn weinig onderdelen in het interieur met zekerheid aan de bouwphase van 1904 toe te schrijven: slechts de deur naar de uitbouw van 1962 en de deur in de badkamer op de eerste verdieping moet gezien het aantal verflagen zeker van 1904 of eerder dateren. Alle bijgebouwen werden in dezelfde tijd vernieuwd, maar geen van deze bijgebouwen is thans nog aanwezig. Zo werd ook een bakhuisje gebouwd ter plaatse van een ouder bakhuisje, maar ook het nieuwe bakhuisje is in de jaren '30 vervangen

door het huidige exemplaar. Hierbij is materiaal hergebruikt, en andere bijgebouwtjes die thans niet meer bestaan. Deze waren rond 1945 (luchtfoto) alweer vervangen.

Fase 1933

Toen Jhr. Mr. H.F.L.C. van Vredenburg het landgoed overnam uit de nalatenschap van Van Knobelsdorff, ging hij vermoedelijk over tot de wijziging van vooral het woonhuis. Bouwtekeningen van een verbouwing zijn in de archieven van Bouw- en Woningtoezicht echter niet aangetroffen. Daarom moeten de tekeningen van 1962 en de bouwhistorische opname gegevens verschaffen over de aard van de werkzaamheden.

De (noordelijke) toegangsdeur in de oostgevel en het tweelichtvenster in de westgevel met de naastliggende toegang moeten toen aangebracht zijn. Dit venster is in hout uitgevoerd in tegenstelling tot de ramen later. Het kan zijn dat Van Vredenburg modernisering in de woongedeelten liet aanbrengen, maar hierover valt met zekerheid niet veel te zeggen. Vermoedelijk moet een aantal gemoderniseerde schouwttjes in deze periode geplaatst worden.

Fase 1962

Uit 1962 dateert een bouw aanvraag voor de aanbouw de westzijde door M.A. van Dijk (afb. 7). Samen met deze uitbreiding zal men eveneens besloten hebben tot het aanbrengen van stalen ramen en het vernieuwen van de gevelbepleistering: het zeer harde pleistersysteem van de aanbouw is doorgezet over het oudere werk. Ook de kapconstructie van het 'landhuis', die qua uitvoering zeer veel overeenkomsten vertoont met het kapje op de aanbouw, zal toen vernieuwd zijn. Naar alle waarschijnlijkheid heeft tegelijk ook een wijziging aan de oostgevel plaatsgevonden: de eenvoudige vormen van de deuromlijsting maken dit aannemelijk.

Naar alle waarschijnlijkheid moet een groot aantal werkzaamheden aan het

exterieur en, met name, het interieur hebben plaatsgevonden in de jaren voor 1962. Zo werd de gevelindeling van het ongepleisterde gedeelte van de oostgevel van het middelste woongedeelte gewijzigd, waarbij één schuifvenster door twee nieuwe (houten) schuifvensters werd vervangen. In het interieur werden grote gedeelten van de buitengevels aan de binnenzijde beklampt. Hiermee samenhangend zijn de holle koplatten die ook aangetroffen worden bij de Bruijnzeel ladderdeuren, bij de vlakke paneeldeuren met aansluitingen en bij de vensters en deuren in de buitengevels. Verder werden twee voorkamers tot één grote kamer samengevoegd en werden de badkamer en de naastliggende keuken op de verdieping aan de westzijde aangebracht. In het interieur lijkt veel gebruik gemaakt te zijn van een vrij donker blauwgrijs, een kleur die naar hardsteen neigt.

Fase na 1972

Na de verkoop van de boerderij aan Albert Duiven in 1972 wordt in 1973 een gedeelte van de westgevel (linkerzijgevel) van het middelste woongedeelte vernieuwd en worden aan dezelfde zijde reparaties van het stalgedeelte uitgevoerd. Als in 1979 het (witgepleisterde) woongedeelte eveneens in handen van Duiven komt, worden intern enige verbouwingen doorgevoerd. Zo zal in deze tijd de open haard in de voorkamer vernieuwd zijn. De bekroningen van de schoorstenen zijn eveneens in deze tijd te plaatsen, evenals een aantal keukenblokjes, wijzigingen in 'bruine' stijl etc. In deze periode zullen waarschijnlijk ook nieuwe dakpannen aangebracht zijn. In 1987 wordt tenslotte de achtergevel van het stalgedeelte vernieuwd.

WAARDERING VAN HET PAND

Een bouwhistorische opname is bij uitstek het middel om te komen tot een gefundeerde waardering van een pand. Deze waardering wordt meestal uitgedrukt aan de hand van de volgende indeling in categorieën:

- categorie 1: hoge monumentwaarde, behoud noodzakelijk.*
- categorie 2: positieve monumentwaarde, behoud wenselijk.*
- categorie 3: indifferente monumentwaarde, aangepaste vervanging mogelijk.*
- categorie 4: negatieve monumentwaarde, vervanging wenselijk.*

In het geval van het pand Vledderhof 4 te Vledder resulteert dit in de navolgende indeling:

Bouwmassa: categorie 1

De bouwmassa van de boerderij, zowel het woon- als het bedrijfsgedeelte, is van belang vanwege haar belangrijke bijdrage aan het fraaie landschap. Daarnaast is het een fraai voorbeeld van een Drentse boerderij.

Exterieur: categorieën 1, 2 en 2 à 3

Aansluitend bij hetgeen gezegd is met betrekking tot de bouwmassa mag gesteld worden dat het negentiende-eeuwse en vroeg twintigste-eeuwse exterieur van het bedrijfsgedeelte de hoogste bescherming verdient (categorie 1). De gewijzigde achtergevel is van recente datum en moet derhalve minder hoog gewaardeerd worden (2 à 3).

De gevels van het woongedeelte zijn in de loop van de tijd sterk gewijzigd. Het huidige 'landhuis' - exclusief de westaanbouw die geheel dateert uit

1962 - dagtekt van 1868, 1904 en 1962. Het oorspronkelijke gedeelte wordt als categorie 1 gewaardeerd, de verhoging als categorie 2 en de wijzigingen van de jaren '60 als categorie 2 à 3. In concreto betekent deze wat formele benadering dat het geheel onder categorie 1 à 2 moet worden geschaard.

Constructie: categorieën 1, 2 en 2 à 3

De bouwkundige - en ruimtelijke - structuur van het negentiende-eeuwse bedrijfsgedeelte behoort grotendeels tot de oorspronkelijke bouwmassa van 1868 (categorie 1). De constructie van het woongedeelte dateert uit later tijd: 1904 en grotendeels uit 1962. Deze constructie varieert qua waarde van categorie 2 tot 3. De balklagen boven de ruimten 0.8, 0.9 en 1.1, 1.2, 1.5 en 1.7 moeten als 2 à 3 worden gewaardeerd. De overige constructie-onderdelen die uit de jaren '60 dateren zijn zeker bruikbaar maar representeren geen bouwhistorische waarde, categorie 3.

Interieur: categorieën 2, 2 à 3 en 3

Het zijn niet de interieurelementen die de waarde van de Vledderhof representeren. De balklagen, en daarmee ook feitelijk het interieur van het bedrijfsgedeelte, zijn in het vorige onderdeel begrepen. Van het overige interieur zijn de Ölandtegels in ruimte 0.2 en de paneeldeuren tussen de ruimten 0.2 en 0.3 en tussen 1.6 en 1.10 in categorie 2 in te delen. De charmante pogingen om met eenvoudige middelen een wat rijker interieur te verkrijgen - te vinden in de ruimten 1.5 en 1.7 - worden in categorie 2 à 3 geplaatst. Het overige interieur valt geheel in de categorie indifferente (3) in te delen.

AANBEVELINGEN VOOR NADER ONDERZOEK

Doordat het gebouw niet bewoond is, kon het in het licht van een bouw-historische opname goed onderzocht worden. Ook destructief onderzoek maakte plaatselijk onderdeel uit van het onderzoek, maar een aantal andere bouwnaden zou in situ gecontroleerd kunnen worden. Zo zou de noordelijke gangwand, waar interessante overblijfselen zijn gevonden, verder ontleisterd kunnen worden. Hetzelfde betreft de gepleisterde buitengevels van het 'landhuis'.

Op een aantal punten is aanvullend onderzoek zinvol, te weten:

1. Archeologisch onderzoek. Er is een zeer merkwaardige discrepantie tussen bouwhistorische gegevens en de doorgaans zeer betrouwbare gegevens van het Kadaster. De plaats van de voorganger van de huidige boerderij uit 1834 zou in situ gecontroleerd kunnen worden. Toezicht van de provinciaal archeoloog is bij zulke werkzaamheden vereist.
2. Onderzoek naar het gebruikte hout van de balklagen, met name in het woongedeelte. Hierdoor zou enig licht geworpen kunnen worden op de beantwoording van de vraag of er toch gedeelten van het gebouw uit 1834 zijn gebruikt in de boerderij van 1868.
3. Kleuronderzoek. Een wat systematischer en breder kleuronderzoek zou de ingrediënten kunnen geven voor een historisch verantwoord kleurgebruik van het interieur.
4. Archiefonderzoek. De gevonden gegevens bij de Gemeente Westerveld zijn vrijwel uitputtend, maar waarschijnlijk voor wat betreft de jaren '30 niet uitputtend. Mogelijk kan aanvullend archivalisch onderzoek in de archieven van de families Van Knobelsdorff en Vredenburg voor enige extra gegevens zorgen.

AANBEVELINGEN VOOR DE RESTAURATIE

Aansluitend op het vorige hoofdstuk zijn adviezen te geven voor het omgaan met het pand.

Vledderhof 3 representeert op regionaal niveau een hoge monumentwaarde. Het is dan ook gelukkig dat de boerderij tot zo kortgeleden in gebruik is gebleven en dat ook nu het voortbestaan - zij het met een woonfunctie - gewaarborgd is.

Om de bestaande kwaliteiten van het pand zo goed mogelijk te handhaven zouden wij de navolgende aanbevelingen willen doen:

1. De structuur van het gehele pand zou zo veel mogelijk gehandhaafd moeten blijven. De ruimten van het woongedeelte bijvoorbeeld zouden in hun oorspronkelijke omvang hersteld kunnen worden. Het gevolg daarvan is een betere ruimtelijkheid omdat de verhoudingen weer beter tot hun recht zouden komen. De constructieve wanden zouden daarbij zoveel mogelijk gehandhaafd moeten blijven.
De ruimten die van de bedrijfsruimte zijn afgescheiden, zouden verwijderd kunnen worden om juist de constructieve elementen van dat bedrijfsgedeelte volledig tot hun recht te laten komen.
2. Aangaande het exterieur van de boerderij is er geen directe aanleiding voor een ingrijpende wijziging. Een volledige ontleistering van de gevelvlakken die technisch noodzakelijk kan blijken, kan te zijner tijd de visie op het omgaan met de gevels echter wel beïnvloeden.

Bij vervanging van de huidige pleisterlaag zou een op kalk gebaseerd pleistersysteem gekozen moeten worden in verband met de hardheid en dampdoorlatendheid van het achterliggend metselwerk.

3. Een aantal lichte afwerkingen van wanden zou verwijderd kunnen worden, met name bijvoorbeeld de aftimmeringen en steenstrips in ruimte 0.8/0.14 of ruimte 0.12 en aftimmeringen in andere kamers. Hier zou kunnen worden gekozen voor hedendaagse materialen of er zou juist gepoogd kunnen worden aan te sluiten bij het historisch materiaalgebruik. De ruimten op de tweede verdieping van het voorste woongedeelte en de eerste verdieping van het middelste woongedeelte zijn alle zo recent en van een dergelijke materialisatie dat vervanging en aanpassing aan huidige (gebruiks)eisen op totaal geen problemen zal stuiten.
3. De gedeeltelijk hergebruikte paneeldeuren vormen een aardig element in het interieur. Handhaving wordt geadviseerd, omdat ze tot het weinige originele materiaal gerekend moeten worden. De latere paneeldeuren zijn charmant en kunnen bij voorkeur ook gehandhaafd blijven.
4. Een rijker en historisch meer verantwoord kleurgebruik, zowel binnen als buiten, zou het pand zeker ten goede komen.

CONCEPTTEKST REDENGEVENDE OMSCHRIJVING

De hiernavolgende tekst is een samenvatting van de beschrijving van het pand met de belangrijkste waardevolle elementen. Deze tekst kan derhalve fungeren als concepttekst ten behoeve van de door de Rijksdienst voor de Monumentenzorg op te stellen 'redengevende omschrijving', indien tot aanwijzing als Rijksmonument wordt overgegaan. (register Monumentenwet 1988 artikel 6)

'De Vledderhof, een boerderij met een ervoor gelegen, vastgebouwd herenhuis van royale afmetingen, vormt het middelpunt van het fraaie, gelijknamige landgoed met hoogopgaand geboomte. De boerderij werd gebouwd ter plekke van en met gebruikmaking van een boerderij van 1834. Het bedrijfsgedeelte werd in 1904 uitgebreid. Het woongedeelte werd in dezelfde tijd van een verdieping voorzien, maar ook nog ingrijpend verbouwd in 1932 en 1962. De zuidgevel dateert uit dezelfde tijd. Deze verbouwing veranderde het interieur en exterieur ingrijpend. Aan de westzijde werd in 1962 een niet monumentale aanbouw gerealiseerd.

Op het meest noordelijke spant na, dagtekent de constructie van ankerbalkgebinten van het bedrijfsgedeelte uit de bouwtijd. Ook in het interieur van het woongedeelte zijn enige elementen uit de bouwtijd aanwezig, zoals een aantal deuren, een keldertje en een vloerafwerking van Ölandtegels in de gang en enige balklagen. De balklagen op de verdieping dateren van de verbouwing van 1904, terwijl de dakconstructie van het herenhuis in 1962 tot stand kwam.'

KADASTRAAL ONDERZOEK

Het kadastraal onderzoek is een belangrijk onderdeel in het bouwhistorisch onderzoek van gebouwen voor wat betreft de negentiende- en twintigste-eeuwse bouwactiviteiten. Het kadaster bewaart 'hulpkaarten' die werden vervaardigd wanneer een pand werd vergroot, verkleind, afgebroken of nieuwgesticht. Aan de hand hiervan kunnen bouwfasen nauwkeurig geda-teerd worden.

In het geval van de Vledderhof geven de kadastrale kaarten een duidelijk beeld van de ontwikkeling van het pand vanaf 1868. Volgens de hulpkaart van dat jaar zou de oude boerderij (na een brand?) verdwenen zijn en zou de huidige boerderij in één keer nieuw gebouwd zijn op een iets andere plaats dan de voorganger. Dit gegeven is niet in overeenstemming met de bouwsporen, waaruit blijkt dat zich in het huidige gebouw een (gedeelte van een) oudere kern is opgenomen. Hoewel de kadastrale gegevens over het algemeen zéér betrouwbaar zijn, moet in het geval van de Vledderhof geconcludeerd worden dat de kadastrale inmeting van 1834 van het eerste gebouw onnauwkeurig is uitgevoerd. Deze gegevens zijn later op de kaart met de nieuwe situatie van 1868 met potloodlijnen getekend, vermoedelijk aan de hand van de gegevens uit 1834. De kadastrale kaarten van na 1905 laten - op de aanbouw uit 1962 na - geen noemenswaardige veran-deringen ten aanzien van het hoofdgebouw zien en worden hier verder niet besproken.

1834

De kadastrale hulpkaart van 11 juli 1840, Gemeente Vledder Sectie B Blad 2, laat een kleine boerderij van circa 19 bij 15 meter zien (afb. 1). Het voorhuis is circa 11 meter breed en de twee uitbouwen van het achterhuis

zijn ongelijk qua breedte. De boerderij is een nieuwe stichting uit 1834 met de kavelnummers 951 ('Huis en erf als bouwland') en 952 ('weiland als heidedelen'). De percelen ontstonden door scheiding van het oude - onbe-bouwde - perceel 548. Kadastrale legger 194 nr. 56/57.

1868

De hulpkaart van november 1875 laat de in 1868 ontstane situatie zien (afb. 2). Hierbij verdwijnen de oude percelen 951 en 952, en ontstaan vervolgens diverse nieuwe percelen. Het nieuwe huis krijgt het kadastraal nummer 1978, en de aangebouwde boerderij 1977. Zoals reeds vermeld is het huis net ten westen van het oude perceel 951 getekend, waaruit men normaal gesproken zou afleiden dat het om een nieuw pand gaat. Uit de bouwsporen blijkt echter duidelijk dat delen van het bestaande gebouw in het nieuwe zijn opgenomen. Doordat het nieuwe gebouw gepleisterd was, kon de landmeter in 1868 niet zien dat er oudere bouwdelen in opgeno-men waren. Mede hierdoor is de veronderstelde meetfout van 1834 niet ontdekt.

1904

In 1904 (dienstjaar 1905) worden blijkens de hulpkaart diverse opstallen bijgebouwd en vindt een perceelssplitsing en hernummering plaats (afb. 3). Het huis krijgt het kadastraal nummer 2363 en de boerderij 2362. Een belangrijk gegeven op de hulpkaart is de uitbreiding van het stalgedeelte. Dit werd aan de achterzijde (noordzijde) met zes meter verlengd, terwijl het aan de westzijde circa twee meter verbreed werd.

BOUW- EN WONINGTOEZICHT

In het archief van Bouw- en Woningtoezicht van de gemeente Westerveld bevinden zich diverse tekeningen en bouwvergunningen die met de Vledderhof verband houden. De bouw aanvragen van na 1962 betreffen voornamelijk stallen en mestsilos en zijn in het kader van dit onderzoek niet nader bestudeerd.

Wagenloods (1927)

De bouwvergunning van 8 november 1927 betreft de bouw van een langgerekte wagenloods, die op enige afstand aan de westzijde van het hoofdgebouw gepland was. De bouwvergunning was aangevraagd door de toenmalige eigenaar E.J. Schaap. In de bouwvergunning wordt het pand de 'Hoeve Schoonoord' genoemd, plaatselijk bekend als Vledderveld nr. 111. (Archief BWT Westerveld, doos B3, 8-11-1927)

Veeschuur met bergplaats (1932)

In de bouwvergunning van 9 augustus 1932 wordt het gunstig gevolg gegeven aan het verzoek van Jhr. Mr. H.F.L.C. van Vredenburg om vergunning tot het bouwen van een schuur voor veestalling en hooi- en graanbergplaats. Op de bouwtekening (afb. 4) is eveneens het stookhok te zien, waarvoor pas in november 1932 een aparte vergunning wordt verleend. Uit de tekening blijkt de boerderij wederom 'Schoonoord' genoemd en verder wordt er melding gemaakt van de toenmalige huurder, de heer B. Nijzing.

De uitvoering van de bouw berustte bij A.T. Andreae, timmerman te Eesveen, gemeente Steenwijkeroord. (Archief BWT Westerveld, 8-9-1932)

Stookhok (1932)

Op de bouwtekening van juli 1932 was het stookhok (elders in dit rapport bakhuis genoemd) aan de oostzijde gepland (afb. 6), maar de gemeente kon nog niet met de plaats ervan instemmen. Uit november 1932 dateert een schets van het stookhok aan de westzijde (afb. 5) en uiteindelijk is het bouwsel aan de westzijde gebouwd (afb. 15). Een aparte bouwvergunning voor het stookhok werd pas op 4 november 1932 verleend (afb. 4). De uitvoering berustte eveneens bij A.T. Andreae, timmerman te Eesveen. Uit de bij de bouwvergunning behorende correspondentie blijkt dat de woonhuis door de toenmalige weduwe Wiegman bewoond werd. (Archief BWT Westerveld, doos B3, 4-11-1932)

Aanbouw (1962)

De aanbouw aan de westzijde is blijkens de bouwvergunning van 8 augustus 1962 ontworpen door architect M.A. van Dijk uit Ede (afb. 7). De bouwvergunning was aangevraagd door de toenmalige eigenaar, de heer Jhr. mr. H. van Vredenburg. In de bouwvergunning wordt het pand al 'Vledderhof' genoemd. (Archief BWT Westerveld, dynamisch archief, 8-8-1962)